

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliae Catholicae De Sacris Arcanis Deiparæ Mariæ Et Iosephi

Cum quadruplici Indice

Cartagena, Juan de

Coloniae Agrippinae, 1613

Homilia Secunda. De variis circumstantiis tam antecedentibus, quam concomitantibus, & subsequentibus felicissimum Deiparæ Virginis ortum: & de vaticiniis, figuris, tempore, loco, & vniversali gaudio, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51414](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51414)

Pharao Aegypti Rex, qui Dei populum fugientem persequens, una cum vniuerso exercitu maris fluctibus obutus est.

Testis est Nabuchodonosor à regali sede, summaque potentia ad ferarum pastum, & conuictum deiectus, qui pristinae dignitati tandem restitutus, diuinum, quod in se fenserat, iudicium agnoscens. *Glorifico, inquit, Regem caeli, quia omnia opera eius vera, & vitæ eius iudicia, & gradientes in superbia potest humiliare.*

Dan. 4.

2. Paral. 16. Testes Ozias, & Ioram Reges Iudæ: ille foedissima lepra, hic insanabili alui languore à Domino percussus; è quibus hic visceribus paulatim effluis, mortuus est, inquit historia sacra, in firmitate pessima.

4. Reg. 9.

2. Mach. 9. Testis Antiochus Tyrannus, qui inuisibili plaga à Deo accepta, & securientibus è corpore suo vermibus, cum carnis suæ vndique diffluentis foetorem ferre non posset, confessus est, *In illum esse Deo subijci, & mortalem, paria Deo non sentire.*

Act. 12.

Testis Herodes Agrippa, de quo ait Scriptura: *confestim percussit eum Angelus Domini, eo, quod non dedisset honorem Deo, & consumpsit verbum exspirauit.*

Doct. hist. li.

3. c. 17. Theod. lib. 5. c. 20. Paul. Diac. lib. 23. Testis Iulianus Imperator nequissimus Apostata, qui transfixus telo, vel ab Angelo, vel, ut alii sentiunt, à sancto Mercurio, diuinam in se vindictam agnouit, exclamans: *viciisti Galilee: ita enim Christum Saluatorem nostrum appellare solebat.*

Zonar. An.

4. Testis Leo IV. Imperator Iconomachus, qui cum coronam auream preciosissimo carbunculo ornatam ex sanctæ Sophiae altari abstulisset, eamque per totam Constantinopolim, triumphantis more capite gessisset, dignas sacrilegii poenas dedit, nascente subito in capite eius vlcere terretimo carbunculo dicto, cuius vehemēti dolore in febre in primum, & deinde in furorē coniectus, post paucos dies sacrilegam animam exhalauit.

Ignat. in E-

phraze.

Baron. ex

Theoph. me-

no. 780.

Testis Poplicus Poloniae Rex, dilaniatus à muribus una cum vxore sua sceleris sorte, qui mures prodierunt è sepulchris fratrum, nepotumque eius, quos nefarie occiderat.

Testis Boleslaus etiam Poloniae Rex, qui sanctum Stanislaum Episcopum propria manu interfecit: hic enim à suis subditis regno eiectus, & paulo post furore correptus, dum per sylvas vagus erraret, à canibus disceptus est.

Dubranius
hist. Bohem.

Testis Drahomira Vratislavi Bohemie Idem Ibid. Ducis vxor, quæ Ludimilla, sanctissimæ feminae, plurimorumque sacerdotum sanguine contaminata, dehiscente terra, una cum curru, quo vehabatur, absorpta est; cuius rei apud Bohemos iuxta ciuitatem Pragensem visenda adhuc extant monumenta. Ad extremum accedunt egregia illa iuuenalis carmina: *Ad generum Cereris sine cade, & sanguine pauci,*

Iuuen. Sat.
10.

Discedunt Reges, & sic a morte Tyranni, Ex quibus omnibus liquido constat, quæ execrabilis sit Deo, nobilium effronata viuendi licentia; & superbia, ac Principū Tyrannis, cui sit honor, & gloria in saecula saeculorum. Amen.

HOMILIA II.

De varijs Circumstantijs tam antecedentibus, quam concomitantibus, & subsequētib; felicissimum Deiparæ Virginis ortum; & de vaticinijs, & figuris, tempore loco, & vniuersali gaudio, quod mundo annunciauit; & alijs similibus.

IRANTVR non pauci, Euangelistas omnes beatissimæ Virginis ortum, mortem, & in coelum Assumptionē, & alia similia silentio tamen multa egregia, R. 3. atque

atque præclara de Ioanne Baptista commemorarint. Verùm id diuino consilio factum, non est ambigendum, quia huiusmodi silentium plenius & cumulatius quàm quæcunque for: undissima dicendi facultas B. Virginis stupendam excellentiam commendat. Vt enim in scientiis præsupponuntur quædam principia, quæ non probantur, sed supponuntur tanquam omninò nota, ita in mystica hæc sacre Scripturæ scientia præsupponuntur aliquæ prima principia, de quibus, vt notissimis non oportet sermonem instituire: Inter quæ, vnum est, beatam Virginem, sicut Matris Dei dignitate, ita vitæ sanctitate, omnem puã creaturam longo intervallo superare; & ideo specialia Virginis præ: onia Euangelistæ siluere, contenti dixisse, quod ex ea natus fuerit Iesus, quod infinita in se claudit præconia. Quod si virgeas, debuisset factos Euangelistas, vel aliquem illorum Virginis parentes recensuisse: cum & Ioannis Baptistæ, Andree, Ioannis, & aliorum parentes tres Euangelistæ commemorent, Lucas, Mattheus, & Ioannes. Arbitror quidem tacitos fuisse Virginis parentes, ad maiorem eius honorem, ac decus; qui enim asserunt, Virginem Mariam sub originali peccato conceptam, eò maximè nituntur argumento, quòd ex viri femine; vt ceteri homines, procreantur; qui vero sentiunt ab illo delicto præseruatam, illud maximè argumentum vrgent, quod fuerit Mater saluatoris Christi, vt eminentiori genere sanctificationis, scilicet præseruatione à peccato gaudere promeretur. Vt ergo Spiritus sanctus indicaret illam aliequam ab hoc erimine, eius parentes subiecit, innuens eam non fuisse à Deo respectam, vel à nobis respiciendam tanquam filiam Adæ sub peccato eius cõprehensam, sed vt Matrem Iesu Christi clamoso quodam silentio personans: Noli prudens scripturarum scrutator, & lector, patrem, vel matrem Virginis querere, ne forè vnicuiquam, quæ ego immaculatam asserui,

tu, tanquam reipsum, datam peccato piores. Considera partum, & fructum eius, id est Iesum, propter quem illam ab omni proliis peccati macula immunem agnosces: sic enim Melchisedech. sine patre, & matre. & sine genealogia, introducit, vt Christum, qui abtque genealogia est, se undum patrem significaret: ob id ergo taciti sunt Maris parentes, vt immaculatæ Virginis puritas magis asrueretur. Verùm licet facti Euangelistæ nihil de parentibus Virginis, aut quidquam de circumstantiis ortus illius commemorarint, ea tamen, quæ Patres, & graues Auctores de his edixere, inutili silentio minimè prætermittam. Et quidem imprimis, si de circumstantiis antecedentibus sit sermo, cerè Amos dicente: Non facit Dominus Deus verbum, nisi reuelauerit secretum suum ad seruos suos Prophetas: manifestè relinquatur, Virginis ortum antiquis Patribus fuisse prænunciatum, vt disertis verbis docuit D. Bernardus dicens: Longè autè Patribus est cõlitus reposita, mysticis prænunciat à miraculis, & oraculis Prophetis: super signum magnum. Vnde Rupertus ait: magnam partem libri Cantico: rum de B. Virgine loqui, & doctissimus Apponius addit, infelicem esse, qui hoc non credit. Deinde: præcipua femina, quas commemorat sacra Scriptura, vt Sara, Rebecca, Rachel, Abigail, Sunamitis, Debbora, Iudith, Isahel, beatam Virginem adumbrarunt; specialiterque Maria soror Moysis, & Aaronis, typum eius gessit. Virgo enim dicta est Maria, sicut illa, fuit soror, ac mater summi sacerdotis, ac legislatoris Christi in Moysè, & Aarone præsignati; & sicut illa pueriles tunc annos excessit, cum populus ab Aegyptiaca seruitute liberatus est, ita hæc ad quintumdecim ù annum peruenit, quando nato Christo à Demoniis captiuitate mundus fuit liberatus; fuit illa Maria prima Prophetissa in veteri lege, & insignis sapientia, vt inquit Clemens Alexandrinus 4. super Math. at nostra Maria prima Prophetissa

Isa. 1. 6.
Mat. 4. 6.
2.
Ier. 1.

Ad Heb. 7.

Amos. 4.

D. Bern. ser.
nunciat à miraculis, & oraculis Prophetis: super signum magnum.
Ruper. 1. 7.
de process.
Spiritus 2. 2.
Apponius.

Exod. 6. 6.
15.
D. Amb.
1. 2. ep. 36.

Clem. Alex.

D. August.

phetissa in lege Evangelica fuit, & magistra magistrorum, ut docet August. 7. de Civ. cap. vii; Fuit antesignana, & tympanistra sicut illa, ad laudes omnino reportata victoria decantandas, quam sequuntur omnes Virgines in tympano, & choro, & ideo diuinam tympanistram, eam Augustinus appellat serm. 17. de Natiuit. Domini, nam Luc. i. habetur: quod cecinit, Magnificat anima mea Dominum: Ac tandem ista nostra Maria fuit Virgo, fuit etiam & illa, quod mirum est, in veteri lege, & non sine mysterio, ita docet

D. Ambros.

Gen. 15.

Gen. 18.

Iud. 13. & 14.

3. Reg. 13.

Gen. 25.

Luc. 1.

D. Anselm.

D. Cyr.

de

laud. Virg.

in assumpt.

Ambros. in exhortat. ad Virgines: & Apponius libr. 6. in Cant. dicens, has esse duas primas Virgines, alteram veteris Testamenti, alteram Noui. Quod si Deus per Angelos nunciavit parentibus ortum Ismaelis, Isaac, Samsonis, Iosue, Iacobi, Esau, & Iohannis Baptistae, ut sacra testantur eloquia, facile inde constat, hunc honorem Natiuitati Virginis fuisse delatum, quae Ismaele fecundior, Saepe fortior, Isaac obedientior, Isaac obsecrantior, Iacob a peccato immunior, Ioanne longo interuallo sanctior esse noscitur. Vnde D. Anselmus lib. de Conceptu Virginali cap. 2. ait: Debiti pronuntiar per Angelum, fieri & factum fuit. Quis autem fuerit hic Angelus, Gabrielem putant nonnulli Doctores, qui & ortum Baptistae pronuntiauit, ut sanctus Lucas commemorat, precibus parentes Mariam a Deo obtinuisse, cum steriles essent, his verbis tradit Cyprianus de laudibus beatae Mariae, Ioanne Pico interprete: De radice Iesse ortus est rex Dauid, & de Tribu Regis Dauidis sancta Virgo, sancta (inquam) & sanctorum sita, cuius parentes fuerunt Iochim, & Anna, qui quidem in vita sua Deo placuerunt, atque etiam fructum huiusmodi genuerunt, sanctam Virginem Mariam templum simul & Matrem Dei. Iochim porro, Anna, & Maria, hi tres Trinitati palam sacrificium laudis offerebant: Iochim enim interpretatur: Preparatio Domini, eo, quod ex illo preparatum sit templum Domini, neque

Virgo: Anna rursus similiter gratia, interpretatur, propterea quod Iochim, & Anna gratiam acceperunt, ut accedentibus precibus talem sanctum germinarent, sanctam Virginem adepti: Iochim siquidem precabatur in monte, & Anna in horto suo, Anna vero grauidu effusa, caelum, & thronum cherubicum peperit, sanctum puellam Mariam.

Atque haec dicta sufficiant de circumstantiis antecedentibus: iam de concomitantibus dicamus, quae tempus, & locum ortus conceinunt. Nata fuit beatissima Virgo (si credimus Abulensi) anno ab orbe condito ter millesimo nongentesimo quadragesimo septimo, & a transfugatione Israelitarum in Babyloniam, quingentesimo septingentesimo sexto, & ab Urbe condita, septingentesimo trigesimo octavo, qui vigesimus secundus fuit Augusti Romae regnantis, Herode Idumaeo Iudaeorum tyranno; Marco Druso, & Latio Pison e Romae Consulibus, ut tradit D. Damascenus oratione 1. de Natiuit. Scio Cardinalem Baronium opinatum fuisse, natali Dei Genitricis Mariae incidisse sub Consulatu Furnii nepotis, & Iunii Iuliani, anno ab Urbe condita septingentesimo trigesimo septimo, Augusti Imperatoris ad Triumviratum 26. olympiade centesima nonagesima, anno tertio, sed allatam computationem docent etiam grauissimi Doctores. Perlepidus dixit sanctus Damascenus orat. de Natiuit. Virginis. Certabant saecula, quodnam ortu Virginis gloriaretur, Quam autem illud tempus, cui haec felix contigit fors, ad hunc ortum congruerit, eleganter docuit Doctor Canisius lib. 1. de Deipara cap. 11. in haec verba: Quam vero pulchre, quam commode tunc Maria nascitur, quo surribant simul, & Holidus diuini consilij impugnatore Herodes, regnum Dauidis genus extinguit, ne quisquam Messias procreetur, vi summa conatur? Vnde in communi sermone omnium desperatione, & cum Sathan diuina perturbare decretum maxime nititur, Iochim, & Anna,

Abulens. in

c. 2. Marth.

q. 91.

D. Damasc.

orat. 1. de

Natiuit.

Baro tom. 1.

annal. cap. 1.

sol. 25.

Abulen. in c.

2. Marth.

Aliam com-

putationem

vide infra

lib. 5. hom.

D. Damasc.

orat. de Nat.

Virg.

Canis. lib. de

Deip. cap. 11.

Anna, ex Davidis stirpe superstitis, coniuges diuinitus eliguntur, qui Messia matrem lectissimam, vel inuitis Herodians in lucem proferunt.

Mensem autem Mariani ortus, Septembrem fuisse, prater auctoritatem Ecclesie, quae hoc mente, solempni ritu illum celebrat, docent communi consensu historiographi de ortu Virginis agentes; quod non singulari mysterio catere putandum est, quia (vt Doctores Hebraei adnotarunt, id refertate eruditissimo Canisio eodem mense, & orbibus conditus fuit, & Eva formata, quae typum gerebat Mariae: vnde sicut mente Septembris Deus habitaculum confecit primo Adae, & adiutorium ei dedit simile sibi, vt ait Moyses, ita eodem mente beatam Virginem condidit, futurum habitaculum Christi, & adiutorium persimile illi. Congruum fuit etiam, vt mense Septembris nasceretur, quae semper Virgo futura erat, quia mense Septembri sol recedens a signo Leonis, ingreditur in signum Virginis, quod non obscure praesignificabat, Deum, qui alioquin, vt Leo rugiebat: *Mibi vindictam, & ego retribuam*, velut agnum ex mansueta oue Maria nasciturum, & instar vnicornis in gremio Virginis, ferocitatem depositurum. Ac tandem, illud etiam non profundi causa mysterii contigisse creditur, vt Decipara Maria sub ipso fere vindemiarum tempore nasceretur: tunc quippe vinarum palmites fructuum multiplici copia onusti ad ima defluunt, tunc vuarum botri grauida maturitate turgescunt, tunc Agricoliarum spes, quae toto anni curriculo suspensa fuerat, yberes transacti laboris se carpere si uetus exultat; tunc arbores saporifera fructuum suauitate redolent, & poma, quae acerbitate sua hominum gustus exasperabant, grata maturitate demulcent: sed per haec, quae exterius cernimus, reflectere oculos ad interiora debemus. Certè populus Dei, uinea appellatur ab Isaia: *Uinea Domini exercituum domus Israel est: &: Uineam*

Sabamam Domini gentium exciderunt, sicut ergo uinearum fructus toto anno expectatur, in solo vero autumno colligitur; sic Redemptor noster, quem lex vetus praesignauerat, Prophetae praedixerant, Sancti Patres usque ad quintam aetatem ardentissimè desiderauerant, in solo Mariae tempore venit. Vel dicamus aliter, si placet, Mariam esse hanc uineam, quae protulit ferendam illam uitem, Christum scilicet Dominum, dicentem: *Ego sum uitis uera, & vos palmites*; protulit etiam *uinum germinans Virgines*, vt dixit Zacharias, quod exprellum fuit in torculari Crucis, vt Saluator dixit per Isaiam Prophetam: *Torcular calcaueri solum.*

Sed perge iam diem signare felicitis huius Mariani ortus, Ad eius intelligentiam opus est, supponamus, quod cum mensium computatio apud Hebraeos a Maria inciperet, consequenter Septembrem septimū fuisse: noluit tamen Deus in quocunque alio illius mensis die natalem Virginis contingere, quam octauo, qui sabbathus fuit, si illius temporis computatio rectè inspiciatur. Dies quidem festiua inter Hebraeos, cui Dominica dies in Christi Domini Resurrectionis honorem successit: nota igitur fuit beata Virgo in mense Septembri, die octauo, & die sabbathi, non absque mysterio, quia septenarius, & octonarius numerus celebres sunt; ille in lege scripta, hic in lege gratiae: *In die namque septima requieuit Dominus ab omni opere, quod patrarat, ium machinam mundi condidit*; in octaua uero requieuit gloriosus a mortuis resurgens, quando humani generis iacturam restaurauit. Volens ergo Deus, matrem eius nasci septimo mense, & octauo die non obscure mihi ostendit, in ea, pretiosa quaeque uetera, & noua uiriusque legis coniungenda fore; vnde ipsa dixit: *Omnia poma uetera, & noua seruaui tibi dilecte mi.* Quod autem, ad Mariae natalem sabbathum diem congruentissimè elegerit, multiplex ratio probat; prima, quia cum Deus

Canis. vbi supra.

Sen. 2.

Heb. 10. Dnuter. 32.

Psal. 28.

Isai. 6. Isai. 16.

Ioan. 15.

Zach. 9.

Isai. 63.

Genes. 2.

Can. 7.

Deus benedixisset hunc diem; iuxta illud Genesis: *benedixit Deus diei septimo, & sanctificauit illum*, congruum erat, vt quæ sancta, concepta, & sancta nata, & quæ sanctitatis auctorem paritura erat, in die quoque sancto, seu sanctificato nasceretur. Secunda, quia sicut in hac die quiescere coepit Dominus in creatione mundi, vt ait Moyses, *requieuit Deus die septimo*, ita ipse in utero Virginis, humana carne indutus, requiescere decreuerat: *qui creauit me, requieuit in tabernaculo meo*: vt enim eleganter dixit B. Petrus Damianus; *non est locus voluptatis, nisi uterus Mariæ, in quo cumulat omnes delicias Dominus, de cuius delicijs Spiritus sanctus admiratoria formose in amoris cantico sic enūtat: que est ista, qua ascendit per desertum delicijs affluens? Ac tandem, licet cœlestia astrâ in humanam voluntatem, ad eam spectandum, vel huc, aut illuc ducendum, aullam vim habeant, vt habere falsò sibi blandiuntur, qui iuxta diuersam constellationem louis, Martis, aut Saturni, sub qua quisque natus est, hominum mores futuros esse contendunt, contra illud Hieremias; *à signis celi nolite metuerè, quia timent gentes, quia leges populorum vanae sunt*; quia tamen in corpus humanum influunt, iuuantque ad malam vel bonam eius complexionem, facile mihi persuasit deo, diuina prouidentia factum esse, vt nata fuerit B. Virgo sub beneuolo valdè astrosum aspectu, ac favorabili constellatione, vt sic omni ex parte, felicissimus esset eius ortus.*

Porro de circumstantia loci hæc apud Probatos Auctores reperio. D. Hiero. vel quicumque est auctor lib. de ortu Virg. ait: nata in ciuitate Nazareth Abulensis Matth. 2. q. 91. autumat; natam probabiliter in Sepphero, quod est oppidum distans à Nazareth per tres leucas, cōtra Aquilonem; de hoc enim loco ait fuisse Ioachim patrem Virginis, & ibidem etiam B. Annam ortam Adricomius autē ait, D. Annam habuisse Hierosolymis domum, & in eâ B. Virginem conceptam,

& natam fuisse. In cuius testimonium ait: in eo loco extructum esse templum quod D. Annæ appellatur: quod olim Cœnobium fuit Virginum; & modò non longè est à Probatica Piscina; cui sententiæ ad stipulatur D. Damasc. dicens: *In lucem D. Damasc. editur Virgo in domo Probaticæ Ioachim, id orat. de nat. est, in domo Ioachim, quæ iuxta Probaticam Piscinam sita erat, & orat. 1. de nat. orthodox. fid. Virg. ait: fausta tibi sint omnia à Probatica c. 15. Regine domicilium, fausta tibi sint omnia, à Probatica seminum Ioachim, vetus sanum, nunc autem ouillis ratione præditi Ecclesia cœlum imitans, atque olim semel, quòd annis Angelum Dei excipiens aquam turbam autem, & unum valentiam restituentem.*

Tandem iam ad circumstantias ortu B. Virg. subsequentes orationem conuertamus, inter quas felicitas, & gaudium vniuersi non vltimum locum tenet. Certè tempus illud, quo Maria soror Moysis nata est, infelix fuit, & amarum: nam à tempore ortus illius, vt Doctores Hebræi commemorant, & tradit Genebrardus 1. Genebr. lib. 1. Cronographiæ, cœperunt Aegyptii Hebræos affligere, vnde ab amaritudine illa nata puella, Maria appellata est: ætæculum illud, quo Maria nostra nata est felicissimum fuit, tunc enim ortu surgentis auroræ genus humanum aduersus solis iustitiæ, hoc est, Verbi diuini in carne venturi certum signum accepit, humani generis hostes debilitari, ac diuina chari, imata cœlitus mitti cœperunt; vnde non immeritò verba illa Poetæ natali Mariæ congruere possunt.

Magnus ab integro sæclorum nascitur Virgil, ordo,

Iam redit & Virgo, redeunt saturnia regna.

Quod, vt clarius innotescat, percurramus (si placet) sex mundi ætates, quibus mundus conditus, apertè est adumbratus, in quas vniuersa tempora D. Aug. diuisit D. Aug. lib. 1. lib. 1. de Genesi. cont. Manichæos cap. 23. de Gen. cont. Manich. c. 23. Prima ætas quæ fuit ab Adam vsque ad Noè, similis est primæ mundi diæ, in qua Deus lucem creauit: in illa enim prima

ætate facta est lux originalis iustitiæ, & gratiæ, sed dies hæc habuit obscurissimam noctem per peccatum Adæ, quæ uniuersam naturam deturpauit: secunda ætas à diluuiò vsque ad Abrahã similitudinem gessit diei secundæ, nam secunda die factum est firmamentum in medio aquarum, diuisitq; Deus aquas ab aquis. Diuus Augustinus lib. 1. de Genesi cont. Manichæos cap. 23. Noë, & Arcam diluuii aquis innotantem considerans, cernere sibi videbatur firmamentum in medio aquarum; hæc ergo ætate factum fuit firmamentum hoc, in medio aquarum. Nec minus aptè impletum videtur illud, quod ait: *diuisitque Deus aquas ab aquis*; nam Diuo Ioanne dicente: *aquæ enim populi sunt*, certè diuidens tunc populos à populis, aquas ab aquis diuisit; diuidens enim linguas, consequenter diuisit populos, ex aquarum diuisione eorum diuisio orta est. Tertia ætas ab Abrahamo vsque ad Dauidem, tertiam præcipit diem, in qua terram ab aquis Deus segregauit; herbisq; floribus, & arborum amantitate exornauit; in hac quidem tertia ætate Deus Israeliticum populum, dilectam suam hereditatem, à reliquis nationibus discreuit; vt adnotauit Diuus Augustinus præcitato loco. quarta ætas à Dauide vsque ad Babylonicam captiuitatem, quartæ diei habet imaginem, in quarta namque die solem astraque condidit, & quarta quidem ætate similiter Dauidem, & Salomonem, vt populi illius solem, ac lunam, ceterosque Reges velut astra produxit, vt elegantè profecquitur idem Augustinus: Diuiculum huius diei fuit Dauidis imperium: sed atra nox, Babylonica captiuitas. quinta ætas ab hac Babylonica seruitute vsque ad Messiam, diem quintum, ad amissim refert; quinta enim die ex aquis volucres aduolarunt, in aquis pisces permanserunt: & persimili quidem modo quinta ætate Israelitæ ex populis gentium in Iudæam ad

colendum verum Deum, Cyro facultatem dante, veluti volucres euolarunt; gentes verò, vt pisces in suis regionibus, & idolorum cultu persisterunt. sexta ætas à Messia vsque ad mundi finem, quæ perfectissima omnium est, sextæ diei similis esse perhibetur: sicut enim sexta die primum Adamum, & primam Euam Deus condidit, ita in sexta mundi ætate secundum Adamum, Christum Dominum, & secundam Euam, Virginem immaculatam, mundo exhibuit; huius sextæ diei aurota Virgo mater fuit, tunc enim mundo tenebris circumfuso illucescere Christi ætas sexta coepit: hæc enim aurota & celestis totis, & solis iustitiæ mater fuit. Quare autem ortus illius octauo die fuerit, non parum illum commendat, cum teste Diuo Ambrosio libro quinto in Lucam, octaua summa virtutum sit, & Diuus Hilarius, *Omnium omnium conuenientium in se vniuersarum partium equalitate perfectum esse asserat*. & Macrobius libro primo de somno Scipionis capite quinto tradat, Pythagoricos hunc numerum iustitiam vocasse, quia primus omnium ita soluitur in numeros pariter pares, hoc est in bis quaternas, vt nihilominus in numeros eoque pariter pares, diuisio quoque ipsa soluitur, in bis binas. Est autem obseruatione dignum, quod olim hoc mense septembri, secundum Latinorum computationem festum tabernaculorum celebrabatur, cuius loco in lege gratiæ Catholici celebramus festum tabernaculi, quod sanctificauit Altissimus. Quam autem hæc celebritas antiqua sit, non est vna omnium sententia. Vincentius in specul. historiarum, refert incepisse ab Innocentio quarto, anno 1250. dissidentibus Cardinalibus in electione Pontificis, cum conclave perdurasset plusquam per annum, & dimidium; vouit beatæ Virgini celebratum se ortum Virginis, si electionem Pontificis

D. Aug. vbi
supra.

Gen. 1.

Apoc. 17.

D. Aug. vbi
supra.

Aug. vbi
supra.

Gen. 2.

D. Amb.

l. 5. in Luc.

D. Hyl. ubi

D.

23.

Hyl.

D.

24.

Hyl.

D.

25.

Hyl.

D.

26.

Hyl.

D.

27.

Hyl.

D.

28.

Hyl.

D.

29.

Hyl.

D.

30.

Hyl.

D.

31.

Hyl.

Peis ad finem vsque breuiter perduceret; quo obtento, natiuitatis celebre festum instituit. Ioannes Bellet (id referente eruditissimo nostro Bernardino in suo Mariali) docet, festum hoc initium habuisse à reuelatione facta cuidam pio viro, qui singulis annis octaua die Septembris audiebat iucundissimam Angelorum armoniam, atque dulcem concentum, cuius à Deo interrogans causam, responsum accepit, ortum Virginis Mariæ in illa die in cælo celebrari, sed quo tempore id contigerit, non commemorat. Cardinalis verò Baronius putat tempore Diui Augustini hoc festum non celebratum fuisse, eo ductus argumento, quod Diuus Augustinus sermone vigesimo primo de sanctis dicat: *Solius Domini, & Beati Ioannis dies Natiuitatis in vniuerso mundo celebratur, & colitur*; Verum, qui dixerit, Diuum Augustinum per particulam illam, *Solius*, solum excludere viros, prius enim dixerat; quod nulli vnquam sanctorum legimus fuisse concessum, facili hoc testimonium eludet: forsitan tamen tempore D. Augustini (dicunt alii) hoc festum vniuersè non consueuerat agi, sed in particularibus Ecclesiis tantum in Romana tamen Ecclesia per solemne extitisse à tempore Diui Gregorii, vt antiphonarium eius declarat; adduntque apud Ecclesiam Græcam antiquiorem fuisse hanc solemnitatem, cum in antiquioribus eorum Kalendariis inserta, & in nonnullarum Bibliothecarum membranis à Diuo Chrysostomo, Proclo, Andrea Cretensi variis orationibus colaudata iuueniatur: at his omnibus se opponens Beatus Petrus Damianus tomo primo, sermone secundo de Natiuitate, non dubitauit dicere; *que cunctis solemnitatibus est antiquior tempore, nequaquam debet esse infirmior dignitate*. Et quidem mihi difficile persuadeo, in Ecclesia Christi antiquiorem esse celebritatem ortus sui præcursoris, quam suæ Matris, cum in ea nunquam dubita-

tum fuerit, sanctiorem natam fuisse Mariam ex utero matris suæ, quam Ioannem.

Caterum ad gaudium ob natalem Virginis vniuersum orbem exhilarans reuerentes, Ecclesia canente: *Natiuitas tua, Dei Genitrix Virgo, gaudium annuntiavit vniuerso mundo; sanè Dauid felicem hunc ortum Deiparæ Mariæ aliquando contemplans, ad festiua exultatione illum celebrandum nos inuitauit dicens: Exultate Deo adiutori vestro, iubilate Deo Iacob: sumite psalmum, & date tympanum, psalterium iucundum cum cithara: buccinate in neomenia tuba, in festiua die solemnitatis vestre*; Sanctus Thomas docet per neomeniam tubam, aut nouam lunam, quod idem est, signifiari illuminationem nouæ Ecclesiæ per Christum: & addit inferius: *festiua neomenia succedit in Ecclesia festum Beatæ Virginis, in qua primum apparuit illuminatio solis, id est Christi, per copiosam gratiam: hæc ille. Ecclesiast. dixit: à luna signum dies festi; quia ergo ab hac noua luna recenter exorta, exordium sumpsit redemptio, & gaudium generis humani, id præuidens Regius Vates dixit: Buccinate in Neomenia tuba, in festiua die solemnitatis vestre, & quidem sic Abraham gaudius est in ortu Isaac, & Anna in natiuitate Samuelis, & tota domu Zachariæ in natali Baptistæ, multò magis lætari licebit in ortu Mariæ, quæ totius extitit humanæ salutis exordium. Scio Augustinum libro de visitatione infirmorum dixisse: Audenter pronuncio, quia principium vitæ hominis initium dolorum est: suere Philosophi hoc non ignorantes, qui in ortu pueros lugent, in morte autem gaudebant, hoc significantes, quia homo ad laborem nascitur, ad quietem autem moritur: Sanctus ille Dauid & de ortu, & de vita filij, quem de Bersabea suscepit, in tantum est contristatus, vt, dū puer adhuc viueret, lugens, & incarnatus maneret; mortuo autem parulo, & gauderet, & cenaret; item ad idem propositū loquens Ambrosius lib. de fide Resurrect. cap. 2.*

Eccles. Calh.

Psal. 80.

D. Thom.

1. 2. q. 102.

art. 4. ad. 10.

Idem 1. 2. q.

103. art. 3.

ad. 4.

Eccles. 47.

Psalm. 80.

Gen. 20.

1. Reg. 2.

Luc. 1.

D. Aug. lib.

visit. Infr.

Iob. 5.

2. Reg. 12.

- D. Ambr. l. de hile re- surrect. c. 2. dicit sic: *Feruntur fuisse populi, qui ortus hominum in lucebant, obitusque celebrarent: nec quidem imprudenter; eos enim, qui in hoc vite solium venissent, merendos putabant; eos vero, qui ex istius mundi procellis, & fluctibus emerissent, non iniusto gaudio persequendos arbitrabantur: Nos quoque natales dies defunctorum obliuiscimus, & eum, quo obierunt, diem celebri solemnitate renouimus. Hæc ille bene ergo scriptum est Ecclesiastici 7. Melior est dies mortis die natiuitatis, tum quia dies natiuitatis est ingressus ad miseriam, tam culpæ, quam poenæ vitæ huius secundum illud Iob 13. Homo natus de muliere, breui viuens terra, repletur multis miserijs; sed dies mortis iusto est egressus, & liberatio ab omni poena, & miseria, vt ait Ioannes: Amodo iam dicit spiritus, vt requiescant à laboribus suis; secus autem fuit in Virgine, quæ sicut omnis peccati experta nata est, ita, & absque vlla peccati labe totum vitæ suæ curriculum peregit: nullius ergo spiritualis miseriæ, sicut in nobis, natiuitas eius præfaga fuit, & prænuncia. Vnde beatus Petrus Damianus tam pie, quam eruditè dixit: Exultemus, inquam, & sicut gaudere solemus in Natiuitate Christi, ita etiam gaudeamus in Natiuitate Matris Christi: hodie nata est Regina mundi, fenestra cæli, ianua Paradisi, tabernaculum Dei, stella maris, scala cælestis, per quam supernus Rex humiliatus ad ima descendit, & homo, qui prostratus iacebat, ad superna exaltatus ascendit: hodie apparuit stella mundo, per quam sol iustitiæ illuxit mundo, illa videlicet, de qua per Prophetam dicitur: Orietur stella ex Iacob, & eriget homo de Israel: hodie nata est splendidissima illa Virgo, ex qua processit speciosus forma præ filijs hominum, tanquam sponsus procedens de thalamo suo: hodie prodijt ex utero Matris, quæ Templum fieri meruit diuinitatis: Hæc ille. Verus fuit, consuetudo in lege scripta apud antiquos patres, vt dies ille, quo singulare aliquod beneficium à Deo obtinereat, ipse sacraus, & solemnis esset: vnde Exod. 12 dicitur: habebitis autem hunc diem in monumentum, & celebrabitis eum solemnem Domino in generationibus vestris cultu sempiterno. Cum etiam Regis sententiæ de delendis Iudæis reuocata fuit ex Regiæ intercessionem, dies ille festiuus, & celeberrimus cepit haberi: Isti sunt dies, quos nulla vnquam obliuio delebit, & per singulas generationes euntes in toto Orbe prouincia celebrant: Ac tandem Machabæorum vt templi dedicationem solemnem ritu colerent, diem festum eum octaua instituerunt: sic sancta Mater Ecclesiæ, cum ex natali huius sacratissimæ Virginis pendè innumerata beneficia recipiat, in eorum gratitudinem festum hoc solemnem celebrat. Quod si quispiam quærat, quæ sint hæc beneficia? commemorat illa D. Bernardus serm. 2. Pentecostes, dicens: in te Angelis lætitiæ, iusti gratiam, peccatores veniam inueniunt in æternum: merito respiciunt oculi totius creaturæ, quæ in te, & per te, & de te benigna manus Omnipotentis, quicquid creauerat, recreauit.*
- Tandè si quondam Principum, & aliorum insignium virorum ortus magna animi iunditate celebrabatur, vt constat in l. finali. C. de ferijs: vbi natalitia Regum, feriæ solemnnes nuncupabantur, & in illis omne ius prætorium cessabat, vt adnotat Glossa ibidem: vnde D. Marco referente, Herodes Rex in die natalis sui cœnam fecit Principibus, & Tribunis, in quorum conspectu & filia eius saltauit: & vt tradit Plato, Persæ varijs lætitiæ signis, ac celebri pompa ortum Principis regni hæredis celebrabant: & vt scribit Porphyrius in vita Platonis; Discipuli illius natalia sui magistri singulis annis magna solemnitate colebant: ac tandem (vt testatur D. Augustinus) Plato ipse, die ortus sui ad lautum conuiuium omnes amicos suos inuitabat: si ergo natalitia eorum, qui in peccatis nascebantur, & de quorum natiuitate magis plangendum, quàm lætandum foret, eo quod
- aditum.

Exod. 12.

R. s. ber. 9.

1. Machab.

D. Bernardus serm. 2. Pentecostes.

l. fin. C. de ferijs.

Glossa D. Marci 6.

Plato.

Porphyrius in vita Plat.

D. Augustinus.

Jacob. 3.
Concil. Vrid.
Iaan. 11.

aditum, & viam aperit ad peccata, à quibus nemo immunis est, quoniam in multis offendimus omnes; vnde Tertium Concilium Toletanum docet; Christum lachrymarum fuisse in resurrectione Lazari, quia redibat ad vitam peccatis obnoxiam; si (inquam) horum natiuitas cum ingenti gaudio celebrabatur, potiori quidem iure felicem ortum beatæ Virginis celebrare debemus; cum præterquã quod sanctus fuit, omnis futuræ sanctitatis principium extitit: quare melius, quàm quilibet mortalium, beata Virgo dicere potuisset: non mihi solum nata sum, sed parentibus, & patriæ, & fratribus, & vniuersis, qui meam operam implorauerint; & quod magis est, & mihi soli reueratum, nata sum Deo meo, vt ex meo sanguine caracem assumat, ex meo utero nascatur, ex meo lacte nutriatur, calore meo foueatur, & inter vbera mea commoretur.

Cant. 3.

3. Reg. 7.

Addo, quod si Salomon cum Israelitico populo in Dedicatione Templi ex lapidibus facti, copiosum, & magnificentum sacrificium ingenti alacritate solemniter celebrauit: maiori certè gaudio Natiuitas Virginis celebrari debet, in cuius utero, velut sacratissimum Templum, Deus ipse descendens, & humanam naturam ex ea suscipiens, cum hominibus voluit habitare, qui cum Patre, & Spiritu sancto viuunt, & regnat in sæcula sæculorum. Amen.

HOMILIA III.

In honorem felicitatis ortus Deiparæ Mariæ varijs animi conceptionibus elucidantur: verba illa. Canticorum: *Quæ est ista quæ progreditur, quasi aurora cõsurgens, pul. hr. a vi luna, electa, vt sol, terribilis, vt castrorum acies ordinata?*

PVLGERAM hæc Angelorum interrogacione, tametsi non desint, qui ex ignorantia proculsive arbitrati sint, ea tamen satis perspicua ratio mihi suadet, non ignorantia, sed admirationi potius adscribi debere, quod eisdem verbis, quibus quaestionem proponunt, eandem & soluunt; continent enim mirum ac singulari arificio quoddam Echo, respondens interrogacioni: si enim percontantur: *Quæ est ista, quæ progreditur quasi aurora?* Aurora, respondet Echo: cum etiam interrogant: *Quæ est ista, quæ progreditur pulchra vt luna?* luna, similiter occurrat Echo: deinde cum quaerunt: *Quæ est ista, quæ progreditur electa vt sol?* sol, refert Echo: ac tandem, cum perquirunt: *Quæ est ista, quæ progreditur terribilis, vt castrorum acies ordinata?* nata respondet Echo, quasi diceret: nata est fortis, vt exercitus, & vt Minerua, quam armatam natam Gentiles fingebant. Quadruplex hæc responsio quàm aptè in beatam Virginem conueniat, paulatim elucidemus. est enim in primis Aurora, quia præterquam sicut sol est partus auroræ, ita Christus sol iustitiæ partus fuit Virginis, vt ait Euangelista: *de qua natus est Iesus.* Certè sicut aurora prima est, quæ noctis tenebras expellere incipit, ita B. Virgo infidelitatis, & ignorantie obscuram noctem, quæ vniuersum Orbem occupabat, Apostolo dicente: *Cõ-* Galat. 3. *eluserat omnia scriptura sub peccato, suo clarissimo ortu conclusit.* Singuli Patriarchæ, quos sacer Euangelista commemorat, singula fuerunt horæ illius caliginosæ noctis. vnde antiqui Patres, ardentissimè agnoscere desiderantes, quot fuissent iam transactæ illius horæ, clamabant, vt refert Isaias, *Custos, quid de nocte?* cui interrogacioni respondit Custos, iam aduentasse auroram, & dixit Custos: *venit mane.* Isaie 21. *D. Aug. sup. c. 8. Ioan.* exponit ad hoc propositum D. Augustinus prærens vaticinium dicens: *Mundum interrogare Deum, qui humanæ præcipue* S. 3. circa-